

Aan: De gemeenteraad van Schiedam 7 november 2023
Registratienummer: 23VR076
Contact Steller: contact@schiedam.nl
Telefoonnummer steller: 010 2191111
Portefeuillehouder: wethouder D.A. Ergin
Publicatie : Openbaar
Onderwerp: Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2023-2027

A. Voorgesteld besluit:

1. De Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2023-2027 “De openbare ruimte, het visitekaartje van de stad” (23BIJ01877) vast te stellen;
2. De volgende financiële voorstellen uit te laten voeren;
 - a. het hanteren van de financiële (en beleidsmatige) uitgangspunten conform paragraaf financiën;
 - b. incidenteel € 220.000 voor 2024 toe te voegen aan het programma Ruimtelijke Inrichting in Samenhang ten behoeve van het onderhoud van de buitenruimte ten laste van de algemene middelen en de structurele lasten mee te nemen bij de integrale afweging van de Zomernota 2025;
 - c. incidenteel € 400.000 toe te voegen aan de Reserve IUPB ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in het IUPB ten laste van de algemene middelen;
 - d. de beschikbare (bulk)kredieten van het IUPB niet aan te passen in de begroting;
 - e. de wijziging op de programmabegroting vanaf 2024 te verwerken in de primaire begroting 2024 conform paragraaf financiën.

B. Aanleiding:

De gemeente Schiedam draagt de primair publiekrechtelijke verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte. Dit betreft alle arealen die zich hierin bevinden, zoals wegen, bruggen kademuren, riolering, openbare verlichting en bomen.

Op dit moment wordt het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uitgevoerd conform de kaders van de gemeenteraad, zoals vastgelegd in de huidige Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2017-2021.

In deze hernieuwde Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2023-2027 (Kadernota BOR) geven we helderheid over de wijze hoe en op basis van welke uitgangspunten de gemeente in de komende periode zorg draagt voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke openbare ruimte. Daarbij bouwen we voort op het goede en stevige fundament van de vorige Kadernota. Ook geeft de Kadernota BOR weer hoe het zorgvuldig beheer van de openbare ruimte bijdraagt aan de realisatie van de doelstellingen en ambities van de gemeente en wordt een beeld gegeven van de zaken die de komende periode verder ontwikkeld worden.

C. Maatschappelijk doel:

Schiedam heeft zichzelf tot doel gesteld om een aantrekkelijke, leefbare, groene en bereikbare stad te zijn waar het prettig wonen, werken, ondernemen en recreëren is. Het zorgvuldig, doelmatig en efficiënt onderhouden van de buitenruimte draagt hieraan bij. Het zorgt voor een samenleving die kan blijven draaien. Mensen voelen zich prettig als de buitenruimte schoon en op orde is. Het verstoort het dagelijks leven niet en draagt bij aan sociale stijging. De Kadernota BOR geeft hiervoor de randvoorwaarden.

D. Argumenten:

1.1 Gemeenteraad bepaalt kaders

De gemeenteraad geeft de kaders voor beheer en onderhoud, zowel kwalitatief als de bijbehorende financiële kaders. De Kadernota BOR geeft een overzicht van deze kaders.

1.2 Doorgaan op huidige koers

De gemeenteraad heeft in 2017 kaders meegegeven voor het beheer en onderhoud, voor zowel het dagelijks onderhoud als de grote vervangings- en ophoogprojecten. De benodigde budgetten zijn structureel verankerd in de begroting. Deze Kadernota gaat in grote lijnen door op de ingezette koers. Dit betekent het doorvoeren van een bestendige beleidslijn.

1.3 Juiste koers

Uit statische gegevens blijkt dat de waardering voor de buitenruimte consistent is. Dat ondersteunt de keuze voor het doorgaan op de ingezette koers.

1.4 Inspelen op nieuwe thema's en ontwikkelingen

In de stad spelen veel zaken en er gebeurt veel, op allerlei terreinen. In deze Kadernota proberen we op een aantal van deze thema's in te spelen. Dat zorgt ervoor dat er ten opzichte van de vorige Kadernota een aantal accenten anders liggen. Er is meer plek voor spelen, het schoon houden van de stad en ontwikkelingen als de grootstedelijke vernieuwing Nieuwland en Oost.

1.5 Alternatieven

Op verzoek van de gemeenteraad is in de Kadernota BOR een scenario 'Kadernota BOR plus 1' opgesteld op basis waarvan de gemeenteraad kan inzien welke kosten en kwalitatieve opbrengsten er ontstaan bij het verhogen van het ambitieniveau per areaal. De gemeenteraad kan kiezen om (onderdelen uit) dat scenario mee te nemen in de besluitvorming.

2.1 Tekort exploitatiebudget

Uit berekeningen is gebleken dat het exploitatiebudget voor dagelijks en klein onderhoud van de buitenruimte zoals beschikbaar in de begroting niet toereikend is om aan de raadskaders te kunnen blijven voldoen. Door slim te schuiven met budgetten is het tekort beperkt gebleven tot

€ 220.000 per jaar. Voor 2024 wordt voorgesteld dit te tekort te dekken uit de algemene middelen. Voor 2025 en verder zal met de zomernota een voorstel aan de raad worden voorgelegd voor structurele dekking.

2.2 Reserve IUPB

Om fluctuaties in de IUPB omzet op te vangen is er de (systeem) Reserve IUPB. Bij onderbesteding wordt deze aangevuld om overbestedingen in een jaarschijf te kunnen compenseren, bij overbesteding wordt hieraan onttrokken. Om deze fluctuaties op te kunnen vangen moet de Reserve IUPB een bepaald volume hebben. Op dit moment is de omvang van de Reserve IUPB beperkt. Deels heeft dat te maken met onttrekkingen in het verleden om incidenteel begrotingstekorten te dekken. Dat was toen een verantwoorde keuze omdat de bestedingen in het IUPB achterbleven bij de beschikbare budgetten. Inmiddels wordt het IUPB steeds beter conform begroting uitgevoerd. Dat vraagt erom de Reserve IUPB weer op een bepaald volume te brengen. Wij achten het op dit moment financieel niet verantwoord om de volledige aanvulling uit de algemene middelen te onttrekken. Het voorstel is om de Reserve IUPB eenmalig te verhogen met € 400.000 en de komende jaren de ontwikkeling te monitoren. Met deze verhoging zal de reserve IUPB op 1/1/2024 ca. € 650.000 bedragen.

2.3 IUPB Kredieten handhaven

Uit prognoses blijkt dat de benodigde IUPB-kredieten hoger zijn dan de in de begroting beschikbare budgetten. Dit heeft een aantal oorzaken waaronder de overplanning in het IUPB. Dit is de systematiek waarbij er meer projecten gepland worden dan daadwerkelijk worden gerealiseerd in een bepaalde jaarschijf. Sommige projecten lopen vertraging op. Dat kan resulteren in een onderbesteding. Om dat te compenseren is deze overplanning. Daarbij geldt dat hoe verder in te toekomst gekeken wordt, hoe meer de onzekerheden in planningen en dus benodigde budgetten worden. Dit is een bekend fenomeen wat in de projectmanagement systematiek van Schiedam is ingecalculeerd. Daarom worden de bulkkredieten in het IUPB niet aangepast.

2.1 Begroting actualiseren

De diverse begrotingsproducten hebben allen hun eigen budgetten in de gemeentebegroting en projectadministratie. Na vaststelling van de Kadernota zullen de aanpassingen van deze begrotingsproducten worden doorgevoerd. Dit is een administratieve handeling die meegenomen wordt in de eerstvolgende technische aanpassing van de begroting.

E. Duurzaamheid

In de diverse afwegingen die hebben geleid tot deze Kadernota BOR is duurzaamheid in de meest brede vorm meegenomen. Dit is niet overal even concreet, maar vooral passend bij het abstractieniveau van de Kadernota. Maatregelen en afwegingen worden verder geconcretiseerd in de beheerplannen en integraal meegenomen in de plannen van individuele projecten.

F. Kanttekening en risico's:

1.1 Alternatieven

Het scenario “Kadernota Bor plus 1” geeft de raad de mogelijkheid om te kiezen voor hoger onderhoudsniveaus van diverse arealen. Dit is gepresenteerd als een buffet waarbij er kan worden gekozen voor onderdelen of het geheel. De keuze om 1 of meerdere arealen op een hoger niveau te onderhouden heeft financiële consequenties die niet binnen bestaande middelen gedekt kunnen worden.

Deze keuze betekent dus automatisch de keuze voor een (structurele) begrotingswijziging (budgetverhoging). Het inruilen van een hoger niveau voor 1 areaal ten koste van een lager niveau voor een ander areaal is niet doorgerekend omdat wij dit onverstandig achten.

1.2 Impact externe factoren

In de Kadernota staan een aantal externe factoren genoemd die invloed hebben op de staat van de buitenruimte en het benodigde onderhoudsbudget. Dit varieert van mondiale aspecten als klimaatverandering, landelijke aspecten als wijzigingen in vigerende wet- en regelgeving tot lokale aspecten als woningbouwontwikkelingen. Hierop kan op dit moment niet meer worden geanticipeerd dan nu verwoord in de Kadernota.

1.3 Relatie Omgevingswet

Op 1 januari 2024 zal de Omgevingswet in werking treden. Op grond van de Omgevingswet kan het college een omgevingsprogramma vaststellen ten aanzien van één of meer onderdelen van de fysieke leefomgeving. Een programma ziet op de uitwerking van het ten aanzien daarvan geldende beleid, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud daarvan. Gelet op de doelstellingen van de Kadernota Beheer Openbare Ruimte dient deze per 1 januari 2024 te worden aangemerkt als (onverplicht) omgevingsprogramma als bedoeld in artikel 3.5 Omgevingswet.

2.1 Raadsbesluit

De Kadernota gaat van een aantal zaken uit, zoals de kwaliteitsniveaus en budgetten. Dit zijn bevoegdheden van de raad. Als de gemeenteraad naar aanleiding van dit voorstel anders besluit kan dat gevolgen hebben voor de inhoud van de Kadernota.

2.2 Hoge kostenstijging

Alle budgetten zoals genoemd in de Kadernota worden geïndexeerd, zowel exploitatiebudgetten als investeringskredieten. Als de daadwerkelijke kostenstijgingen hoger zijn dan het gehanteerde indexeringscijfer (CPB index), kan dit gevolgen hebben voor de vastgestelde raadskaders (financieel of kwalitatief). Als dit risico zich voordoet zal er een passend voorstel gedaan worden.

G. Financiën:

Uitgangspunten

Bij de bepalingen van de benodigde budgetten de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Daar waar mogelijk zijn de budgetten meerjarig bepaald. Voor de begrotingswijzigingen is uitgegaan van de begroting 2024 en het benodigde budget uit het PWR;
- De huidige budgetten voor zowel investeringen als exploitatie zijn structureel verankerd in de begroting en beschouwen wij als een samenhangend geheel;
- Klein- en dagelijks onderhoud wordt gefinancierd uit exploitatiebudgetten;

- Groot onderhoud (levensduur verlengend) en vervangingsinvesteringen worden (zoveel als mogelijk) geactiveerd binnen het IUPB;
- Activa worden annuïtair afgeschreven;
- Investeringskredieten worden vanaf 2024 geïndexeerd;
- Investerings worden slim gecombineerd om te voldoen aan de minimum vereisten zoals genoemd in de Nota Investeren, waarden en afschrijven 2024;
- De componentenmethode voor afschrijving wordt toegepast op arealen waar de technische levensduur van hoofdonderdelen van een object significant van elkaar afwijken;
- Wegdekvernieuwingen worden gezien als levensduur verlengend onderhoud en geïnvesteerd;
- Afschrijvingstermijnen sluiten zoveel als mogelijk aan bij de technische levensduur van objecten;
- Voor- en nadelen op het exploitatiebudget IUPB en de kapitaallasten worden verrekend met de reserve IUPB;
- Jaarlijks wordt het totaalbudget voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (exploitatie en investeringen) geëvalueerd en indien nodig binnen de gegevens financiële kaders opnieuw verdeeld over de diverse arealen om de begroting zo actueel en realistisch mogelijk te houden.

Benodigde exploitatiebudgetten

Het is niet mogelijk gebleken om de dagelijks onderhoudswerkzaamheden gefinancierd uit het jaarlijkse exploitatiebudget begrotingsneutraal te ramen. Hierdoor is er extra exploitatiebudget nodig. Onderstaande tabel geeft de onderlinge budgetverschuivingen weer.

Omschrijving	FCL	Begroting	Benodigd	Verschil
Wegen straten en pleinen regulier onderhoud	6210000	€ 6.961.227	€ 6.961.227	€ 0
Wegen straten en pleinen reiniging	6210002	€ 3.736.842	€ 3.736.842	€ 0
Verkeersregelinstallatie, regulier onderhoud	6210180	€ 280.141	€ 280.141	€ 0
Bruggen, regulier onderhoud	6210200	€ 1.421.563	€ 1.276.563	€ 145.000
Openbare verlichting, regulier onderhoud	6210300	€ 1.724.991	€ 1.679.991	€ 45.000
Beheer en inkomsten gem. electriciteitkasten	6210302	€ 148.038	€ 148.038	€ 0
Straatmeubilair, regulier onderhoud	6210400	€ 567.065	€ 662.065	-€ 95.000
Kleine aanpassingen in de buitenruimte	6210410	€ 31.683	€ 31.683	€ 0
Gladheidbestrijding	6210600	€ 259.444	€ 259.444	€ 0
Kabels en Leidingen	6210700	-€ 337.690	-€ 337.690	€ 0
wegen, straten, pleinen reiniging zwerfafval	6210940	€ 5.381	€ 5.381	€ 0
Zeehavens: werkzaamheden BOR	6220001	€ 531.060	€ 391.060	€ 140.000
Binnenhavens: werkzaamheden afd. BOR	6221001	€ 1.380.037	€ 1.235.037	€ 145.000
Afwatering en waterkwantiteit, regulier onderhoud	6240000	€ 576.700	€ 551.700	€ 25.000
Openbaar groen: regulier onderhoud	6560000	€ 4.242.150	€ 4.737.150	-€ 495.000
Speeltuinen en speelvoorz.: regulier onderhoud	6580200	€ 475.826	€ 605.826	-€ 130.000
Riolering	6722000	€ 7.887.991	€ 7.887.991	€ 0
Ongediertebestrijding	6723500	€ 96.530	€ 96.530	€ 0
Totaal exploitatie		€ 29.988.979	€ 30.208.979	-€ 220.000

IUPB kredieten

Voor het IUPB zijn projectramingen en budgetbepalingen op basis van kostenkengetallen gemaakt. Dat resulteert in een hogere prognose voor de komende jaren. Dit zijn prognoses met onzekerheden waarvan de verwachting is dat er conform begroting zal worden gewerkt. De daadwerkelijke bestedingen worden conform de IUPB-governance en P&C-cyclus verantwoord. Vanwege de onzekerheden wordt geadviseerd om de begroting voor het IUPB niet aan te passen.

Reserve IUPB

De huidige stand van de Reserve IUPB is laag. Dit levert een risico op bij fluctuaties in het IUPB. Om dit risico te beperken wordt gevraagd om de Reserve aan te vullen tot ca. 1/3 van het verwachte benodigde bedrag, zijnde € 400.000.

Wijziging Programmabegroting 2024

Voorgesteld wordt om de financiële gevolgen in de Programmabegroting 2024 als volgt te verwerken:

	Verhoging 2024	Verlaging 2024
Lasten		
Programma RiS	€ 220.000	€ 0
Programma RiS (mut. reserve IUPB)	€ 400.000	€ 0
Baten		
Programma Algemene Dekkingsmiddelen	€ 620.000	€ 0

H. Uitvoering (TA-tekst, planning, communicatie, publicatie, evaluatie/control e etc.):

Op basis van deze Kadernota BOR worden de beheerplannen van de diverse arealen in de buitenruimte opgesteld. Met behulp van de beheerplannen wordt de vertaalslag tussen de kaders, het relevante beleid en het daadwerkelijke beheer en onderhoud gemaakt. De beheerplannen worden binnen de gegeven raads-kaders vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

Aan de hand van kwaliteitsmetingen van de diverse arealen en de financiële voortgang wordt verantwoording afgelegd over de diverse aspecten die in de Kadernota BOR behandeld worden. De verantwoording aan de gemeenteraad gebeurt binnen de reguliere planning en control cyclus (P&C cyclus).

Bijlage(n):

Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2023-2027 “De openbare ruimte, het visitekaartje van de stad” incl. 3 bijlagen (23BIJ01877)

burgemeester en wethouders van Schiedam,
de secretaris, de burgemeester,

C.E. Bos

J.G. Bijl

**gemeente
Schiedam**

De raad van de gemeente Schiedam;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 november 2023 (23VR076)

Besluit:

1. De Kadernota Beheer Openbare Ruimte 2023-2027 “De openbare ruimte, het visitekaartje van de stad” (23BIJ01877) vast te stellen;
2. De volgende financiële voorstellen uit te laten voeren;
 - a. het hanteren van de financiële (en beleidsmatige) uitgangspunten conform paragraaf financiën;
 - b. incidenteel € 220.000 voor 2024 toe te voegen aan het programma Ruimtelijke Inrichting in Samenhang ten behoeve van het onderhoud van de buitenruimte ten laste van de algemene middelen en de structurele lasten mee te nemen bij de integrale afweging van de Zomernota 2025;
 - c. incidenteel € 400.000 toe te voegen aan de Reserve IUPB ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in het IUPB ten laste van de algemene middelen;
 - d. de beschikbare (bulk)kredieten van het IUPB niet aan te passen in de begroting;
 - e. de wijziging op de programmabegroting vanaf 2024 te verwerken in de primaire begroting 2024 conform paragraaf financiën.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Schiedam in zijn openbare vergadering van 12 december 2023.

de griffier,

M.J.W. Tobeas

de voorzitter,

J.G. Bijl